

§ 154

Diarienumr: KS-2022/00638

**Svar på remiss: EU-kommissionens förslag till
förordning om hållbar användning av
växtskyddsmedel****Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att avge svar på remiss enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått rubricerad remiss för yttrande till Miljödepartementet senast 11 november 2022.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått remissen för yttrande och föreslår att Umeå kommun yttrar sig enligt nedan.

EU har uppmärksammat brister i genomförande, tillämpning och efterlevnad av gällande direktiv och EU har även sett en ökad oro i samhället över användning av växtskyddsmedel (dels allmänt beträffande deras giftighet och mer specifikt beträffande hotet mot bin, andra pollinatörer och biologisk mångfald). EU vill därför beträffande regler för användning av växtskyddsmedel åstadkomma en ökad harmonisering mellan medlemsländerna och en mer hållbar användning av växtskyddsmedel.

EU anger fyra huvudmål med förslaget:

1. Minska användningen av och riskerna med kemiska växtskyddsmedel, öka tillämpningen och efterlevnaden av integrerat växtskydd och öka användningen av mindre farliga och icke-kemiska alternativ till kemiska växtskyddsmedel.
2. Förbättra tillgången till övervakningsuppgifter angående växtskyddsmedel (spridning, användning, risker och – för att bättre kunna mäta framstegen – hälso-och miljöövervakning)

3. Mer effektiv och ändamålsenlig politik genom att förbättra genomförande tillämpning och efterlevnad.
4. Främja införande av ny teknik för att minska användning och risker.

Beträffande minskningen av växtskyddsmedelsanvändningen anges att den ska vara i storleksordningen 35 %, 50 % eller 65 % fram till 2030 jämfört med användningen under åren 2015-2017. Vilket av minskningsmålen som ska tillämpas i respektive land ska bero på vilket minskningsarbete som tidigare skett i landet, men för EU som helhet finns målet 50 %.

Kraven ska gälla yrkesmässiga användare och avser såväl dokumentation i ett nytt separat elektroniskt register över integrerat växtskydd som krav på årlig rådgivning och även ökad kontroll av spridningsutrustning inom ramen för ett annat elektroniskt register. Kostnader för användare kan avse såväl kostnad för rapportering och rådgivning som minskat skördeutfall, men avses täckas med stödformer inom den gemensamma jordbrukspolitiken. EU föreslår också förbud mot spridning inom känsliga områden, men här finns det redan i Sverige relativt omfattande regleringar.

Ett flertal av de krav som avses införas finns redan i Sverige, men några blir nya eller ändras något om EU-förslaget antas. Förutom att kraven på minskning är nytt gäller det t ex det elektroniska registret där dokumentation ska ske, utökade rådgivningskrav och anmälningskrav för överlåtelse eller urbruktagande av spridningsutrustning.

För att uppnå detta vill EU införa en förordning istället för det direktiv som funnits sedan 2009.

Med integrerat växtskydd avses alla tillgängliga metoder som motverkar utvecklingen av populationer av skadegörare och samtidigt begränsar användningen av kemiska växtskyddsmedel till nivåer som är ekonomiskt och ekologiskt försvarbara och minimerar riskerna för människors hälsa och miljön. Det innebär att man först ska använda icke-kemiska metoder i form av främst förebyggande åtgärder som t ex odlingsmetodik, anpassad

gödsling och bevattning, sortval, skydd av nyttoorganismer och biologisk bekämpning (se artikel 13 i förslaget), men även övervaka skadegörare och ta emot rådgivning. Kemisk bekämpning ska vara så specifik mot aktuell skadegörare som möjligt, ha så lite bieffekter som möjligt och vara så begränsad och varierad så resistens undviks.

Yttrande

Kommunen tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Sverige har under lång tid vidtagit flera åtgärder för att användningen av kemiska växtskyddsmedel ska minska. Utifrån beslutsunderlaget är det dock svårt att avgöra vilket minskningsmål som Sverige kan komma att få (35 % eller 50 %) och även att avgöra om minskningsmålet är rimligt och möjligt. För Umeås del finns här en mycket liten andel av Sveriges totala användning av växtskyddsmedel och i en stor del av lantbruken i kommunen används inga eller mycket små mängder växtskyddsmedel.

Det

är troligt att det inte finns så stora möjligheter till ytterligare minskning i användandet för de lantbruk som t ex minimerat sitt användande till att enbart bekämpa vid vallbrott vart femte år. Kommunen förutsätter därför att åtgärderna främst kommer att beröra de som har mer intensiv växtskyddsmedelsanvändning. Reglerna bör vara så lätta att tillämpa att de tillkommande administrativa bördorna inte blir för tunga.

Det är viktigt att veta vilka som omfattas av reglerna. Definitionen av "yrkesmässig användare" bör förtydligas. Nu anges endast (användare) "i sin yrkesutövning", vilket är ett mycket brett begrepp. Definitionen brister i vägledning över om vissa typer av användning ingår i begreppet eller inte. Det kan handla om när användaren främst har ett annat yrke/andra yrken och användningen i rollen som lantbrukare då sker på en mycket liten del av dygnet där det ibland mer kan ses som en hobbyverksamhet.

Användning som sker utan någon som helst vinst och kanske mer på frivillig basis kan också ibland riskera att uppfattas som att det ligger utanför begreppet.

Det är viktigt att reglerna lätt kan kontrolleras av tillsynsmyndigheter och förstås av användare. För att bättre kunna bedöma hur reglerna följs bör det, trots att det i de flesta fall kommer att bli fråga om bedömningar i de enskilda fallen, ändå tydligt framgå av reglerna exempel på kriterier för att det ska anses att integrerat växtskydd inte används i tillräcklig omfattning innan bekämpning sker.

Det bör uppmärksammas att det kan finnas risk för att dokumentation kan ske schablonmässigt liksom att de råd som ges från rådgivare kan bli av mer övergripande karaktär och tämligen standardutformade så bestämmelsens bokstav följs, men det specifika syftet i det enskilda fallet går förlorat. Detaljer måste kunna framgå i dokumentationen utan att det blir för omständligt att ange dem.

Det ska vara enkelt att både utföra och kontrollera dokumentation. En mer specifik styrning av vissa åtgärder inom integrerat växtskydd skulle bättre sätta fingret på förbättringsområden för att uppnå målet om minskning av användningen.

Dokumentationskraven avser de tillfällen då växtskyddsmedel faktiskt används. Men på grund av att förebyggande åtgärder inom det integrerade växtskyddet ibland vidtas lång tid i förväg (ibland flera år) kan det dock innebära stora problem att avgöra om åtgärderna kommer att innebära att växtskyddsmedel alls kommer att användas för aktuell gröda i aktuellt område. Det kommer sannolikt att innebära ett behov av "överdokumentation" som kommer att kunna innebära merarbete för såväl användare som tillsynsmyndighet. I en utvärdering av regelsystemet bör det därför läggas särskild vikt vid att sälla fram tillfällen där användning skett trots att det kunnat undvikas om lämpliga åtgärder istället vidtagits och därefter bör information om de typerna av åtgärder göras tillgängliga för såväl användare som kontrollmyndigheter. Det skulle då ge en sådan specifik styrning av åtgärder som avses ovan.

Beslutsunderlag

Remissen

MHN 2022-08-28, § 82

Beredningsansvariga

Tomas Jakobsson

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se. Ange diarienummer
M2022/01516 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-
postmeddelandet.